

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejemana
1 gl. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto VIII.

V Celovcu 25. septembra 1889.

Štev. 18.

Národno gibanje in slovenska duhovščina na Koroškem.

Že dalj časa smo navajeni slišati, kako se pri nas slovenski duhovščini od vseh strani očita, da stoji na čelu národnemu gibanju. Kjer se slovensko ljudstvo začne zavedati svoje národnosti in tirjati pravice, ktere mu po Božjih in državnih postavah grejo, takoj posadijo nasprotniki duhovna na obtožno klop, češ, da ljudstvo hujska. Godilo se je to še nedavno v Št. Štefanu v Ziljski dolini, ko je po prihodu novega župnika nemško-liberalnim rogoviležem odklenkalo. Kjer se ustanovi podružnica sv. Cirila in Metoda, hajdi, tam se ovadi duhoven, da ljudstvo vznemirja. Kedarkoli se potruji duhoven pri volitvah, da bi spravili ali v občinski zastop ali v deželni in državni zbor katoliške može, ki imajo srce za ubogo ljudstvo, precej dobi častni priimek „wühler“ in „hetzer“. Ko so v Bilčovsu prosili za slovenske šole, moral je tamošnji g. župnik biti kriv vsega tega „vznemirjenja“. Ravno tako se je godilo v Št. Lenartu, kjer je c. kr. okrajni glavar g. župniku očital, da je s svojim podpisom zapeljal kmete, da so tudi oni podpisali prošnjo za slovensko šolo.

Take ovadbe beremo skoraj dan na dan v naših nemško-liberalnih listih. Slišali smo jih tudi v državnem zboru, očitajoč, da na Koroškem le slovenska duhovščina hujska in vznemirja duhove. Navajeni smo take sodbe od strani naših nasprotnikov, pa obžalovati moramo, da se je vkoreninila ta misel tudi v onih krogih, od katerih bi se v prvi vrsti smeli nadejati prijaznosti in pravičnosti. Naš položaj je dandanes žalostnejši, kakor pred 30—40 leti. Tedaj je bil nepozabljivi, vzorni škof Anton Martin Slomšek v prvi vrsti med onimi, ki so spodbujali duhovne, naj delajo za ubogi slovenski národ, ktere ga je treba izza kota poklicati in ga posaditi za mizo, pri kateri sedijo naši sosedi Nemci. Pravični Nemci se niso čutili vznemirjene, če so napredovali Slovenci. Vsa druga je dandanes. Mnogo onih, kteri se prištevajo na Koroškem „konservativnej stranki“ — ki nas zmiraj zagotavlja svoje naklonjenosti — mnogo teh nam šteje v velik greh, da delamo za duševni razvoj slovenskega ljudstva ter se trudimo rešiti ga iz spon, v ktere ga je ukovačila nemška in nemškutarska gospóda. Tožbe, da vznemirjajo duhovni ljudstvo, našle so celo gladko pot do višje duhovske oblasti, o kateri bi se tudi že smelo reči, da ima čudne pojme o našem gibanju. Ni čuda toraj, da pri takih razmerah marsi-

kteremu gine pogum in se konečno popolnoma umakne javnemu delovanju na národnem polju.

Česar nas sumničijo, da namreč kali slovenska duhovščina mir, nam dosedaj niso dokazali ne nasprotniki, ki so na liberalni strani, ne oni od nemško-konservativne stranke, ki nas zavolj našega delovanja po strani gledajo. V čem se je slovenska duhovščina na Koroškem toliko pregrešila? Mar v tem, ker se poteguje za verske in slovenske šole? Ali te tirjatve niso postavne? Če so pa postavne, čemu pa sumničenje? Ali se poteguje za slabo stvar? Poslušajte, kaj piše škof Anton Martin Slomšek o šolah, za kakoršne se duhovščina poteguje: „Dobra šola glavo razjasni in srce za dobro ogreje; in to je šole prvi, sveti namen. Učiti otroke po krščansko modro živeti, si za časno srečo in za zveličanje večno skrbeti, za to je šola. Pošteno djanje ima v šoli prvo — posvetno znanje poslednje mesto. Dobro je znati pisati in brati, pa stokrat bolje pošteno ravnati. Brez modre glave in pravičnega srca je tudi nemška beseda prazen mak. Slovenci! ne bodite abotne šalobarde, le na nemščino gnati, pobistrenje srca pa zanemarjati. Ovo bi bilo na robe delo. Šole so nam potrebne; to lahko vsak spozna, ali kdor le po nemškeji besedi šolo ceni, se močno goljufa. Gorje vam, ako svoje otroke samo zato v šolo pošiljate, naj bi se nemščine učili, za modro glavo in pošteno srce vam pa ni mar! Nezarobljeni, napuhneni otroci vas bodo nemško kleli, vi stariši bote pa po slovensko solze točili. — Potrebneje se je Boga bati in spoštovati stariše, kakor nemškovati. Dobra je nemška beseda, dobra, in kdor se nje lotiti vtegne, naj ne zamudi, pa edina pot k pravi sreči ni, kakor nekteri mislijo. Lepo Bogu služiti, očeta in mater lepo imeti, cesarju ali od Boga dani gosposki pokorni biti, svoje delo dobro znati, svoje dolžnosti, križe in težave (Adamov jarm) voljno nositi, veselo živeti in srečno umreti; ovi zlati nauki so človeku veliko potrebnejši ko nemščina; ona bodi pridnim šolarjem navržek. Tako nas sam Jezus uči, rekoč: »Iščite pred vsim božjega kraljestva in njegove pravice; vse drugo vam bo navrženo.«

Ali se je slovenska duhovščina pregrešila na političnem polju? Vsem je znano, da volijo na Koroškem edino le slovenski okraji konservativne može za poslance. Liberalci zmagajo le tam, kjer se širi nemškutarija. Ali je toraj tako pregrešno, ako se ustavljajo duhovni ponemčevanju slovenskega ljudstva?

Naj sodi svet slovensko duhovščino, kakor hoče, tudi zanaprej bo hodila po poti, ktero ji je odkazal mož, ki je bil povsem mož po Božji volji, rajni

škof Anton Martin Slomšek in spolnovali njegovo poslednje sporočilo, katero je izročil duhovnom pri duhovnih vajah l. 1861., iz kterega hočemo podati bralcem nekaj odlomkov:*

„Živa ljubezen do Boga naj vselej, kakor juterno solnce, vsa vaša dela obsija in ogreva; pa tudi na tem svetu imamo ljubiti posebno tri stvari, kterih ljubezen vam za slovo pred vsem drugim priporočam, kakor punčico svojih oči.“

Prva je naša mati, sv. katoliška cerkev, ktera nas je dojila in izredila, nas še živi in v svojem krilu varuje . . .

Druga stvar naše posebne ljubezni bodi naše avstrijsko cesarstvo toliko stiskano, toliko silno skušano . . . Dve stranki sovražni ste, ki Avstriji veliko jamo kopljeti: prva ji hoče pravo vero, katoličanstvo podreti; druga raznim avstrijskim rodovom enakopravnost vzeti. Nemška stranka hoče vse ponemčiti in za seboj v veliko Nemčijo potegniti . . . Ponašajmo se moško in krepko za katoliško vero in pa za enakopravnost; onidve ste dva trdna stebra našega lepega cesarstva . . .

Tretja stvar, ki nam naj draga in ljuba bo, kakor naše svetlo oko, je naša slovenska domovina, naša beseda materna! . . . Sosebno za nas učeniške Slovencev izhaja sv. dolžnost, svoj materni jezik spoštovati, ga skrbno ohranjevati, skrbeti za njegovo omiko in čast, ktera mu dostaja v kolu evropskih narodov . . . Opominjam in prosim vas, moji bratje Slovenci in učitelji našega rodu, ne dajmo nemškutarjem življa našega zatrete, ne pustimo pogasiti iskre domače ljubezni, ne poteptati v smeti milega jezika maternega, kakor bi nemškutarji radi.

Naš materni jezik je varh prave vere; katoliška vera ravno v tej meri med nami omaguje, kakor se slovenski rod ponemčuje, to nam spričuje skušnija več kakor tristoletna. Ljubimo nemščino in pridno se je učimo, kakor doslej; toda ne pozabimo, da je slovenščina mati naša, nemščina pa le naša dobra sosedka, a ne naša gospa, kteri bi svojo mater Slavo v sužnost prodali, kakor je pri nas navada!

Ljubimo v prihodnje svojo domovino, ljubimo svojo besedo materno, pa ne le v besedi, temveč v djanju in resnici, iz čiste ljubezni do Boga in pa do svojega roda!

To trojno ljubezen: naše sv. katoliške cerkve, naše skušane Avstrije in pa ljube domovine naše, vam preljubi bratje! posebno priporočam, ter vas prosim, ne pozabite, da je to sporočilo lahko da poslednje sporočilo vašega starega škofa — Slovenca!“

To škofovo poslednje sporočilo bo vkljub krivemu natolcevanju naših nasprotnikov slovenski duhovščini tudi zanaprej vodilo, kakor je bilo dosedaj tudi po geslu: Vse za vero, cesarja in domovino!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Dumreicher v Karlovih Varih.) Ako bi boginja „Germanija“ res živela, gotovo bi bil baron Dumreicher nje prvi ljubljenec, kajti on zna kvasiti in Nemce povzdigovati čez vse

druge národe, kakor malokteri. Tako malikovanje národnosti, kakor se je godilo v Karlovih Varih na Češkem, mora se res človeku že pristuditi. Tam je namreč nemški šulferajn imel svoj shod. Na prsih so imeli pripete trakove v puntarskih bojah (farbah), črno-rudeče-zlate. Baron Dumreicher, poslanec koroške kupčijske zbornice, pa je v svojem govoru Nemce koval v zvezde, da je od sile. Včasih so rekli, da lastna hvala smrdi. Tudi za prenapete Nemce ni lepo, da sami sebi toliko kadijo; če so res kaj vredni, česar jim mi ne odrekamo, jih bojo že drugi národi hvalili. Svet sam hvali severne Amerikance, ker tako orjaško napredujejo; pa tega ni slišati, da bi sami sebe čez mero hvalili. Dumreicher je rekel, da so Nemci „die Nation der Dichter und Denker“ (národ pesnikov in modrijanov). To bahasto frazo smo že večkrat slišali, resnična pa ni. Vsak národ ima svoje pesnike in modrijane; da bi pa ravno Nemci v tem prekosili vse druge národe, to ni resnica. Gledé pesnikov prve vrste Nemci niso ravno bogati; le Schiller in Göthe spadata v to vrsto, pa še ta dva se nikakor ne moreta meriti z Angležem Šekspirjem. Italijani, Francozi, Španci in tudi že Slovani imajo veliko vrsto pesnikov, ki daleč presegajo večino nemških pesnikov. Gledé romana se Nemci nikakor ne morejo meriti z Angleži in Francozi; v lepih umetnostih (slikarstvu, glasbi, podobarstvu) so se največ naučili od Italijanov in Francozov, kterih pa še niso dosegli. Kar se pa modroslovja tiče, so mu temelj položili stari Grki, kterih v tej stroki noben drugi národ ni prekosil. Nam Slovincem, ki smo od mladih nog vajeni, gledati z nemškimi očali, in nam tudi drugih v roke ne dajo, se nemška učenost res velika zdi. Ko bi se pa malo bolj po svetu ogledali in še drugih jezikov naučili, sodili bi drugače. Kdo je izkopal Sueški kanal? Francoz. Kdo koplje Panamski kanal? Francoz. Kdo je zidal Eifelov stolp? Francoz. Kdo izdeluje največe ladije? Angleži. Kje so najbolj velikanska in čudovita podjetja? V severni Ameriki. Toraj, g. Dumreicher, le ne previsoko letati!

Dumreicher se tudi s tem hvali, da so nam Nemci priborili svobodo vesti, ko se je Martin Luter ločil od Rima. To je bila pač velika sreča, da so se Nemci 30 let zavolj vere med seboj klali in deželo pustošili? Vsa Nemčija je bila razdivjana, ko se je 30letna vojska končala. In kaj pa je tista „svoboda vesti“ tako dobrega? Ali je to taka sreča, da sme vsak „verjeti in misliti, kar hoče“? Čemu je pa potem Bog svojega Sina na svet posljal, če njegovim besedam ni treba nič verovati, in si vsak vero naredi, kakoršno hoče? Katoliški veri očitajo lutrovci, da ona duhove stiska in zatira, da katoličani ne smejo nič misliti ampak le to verovati, kar jim Rim ukazuje. To so pa prazne lutrovske čenče. Kaj pa bi mi vedeli o nebeških rečeh, ko bi nas ne bil Kristus poučil? Kaj so pa še lutrovci s svojim umovanjem in premišljevanjem iztuhtali novega? Ali se more Prusak v nebesa peljati in nazaj priti, da bi nam povedal, kakošno je tam? Če pa tega človek ne more, potem moramo vendar le to verovati, kar nas je Kristus učil, in tudi katoliška cerkev. V posvetnih rečeh pa smemo mi ravno tako premišljevat in tuhtati in svoje misli imeti, kakor lutrovci; oni nam niso v modrosti nič naprej. Tiste „svobode duha in

* Glej Ant. Mart. Slomškega zbrani spisi IV. str. 283. izdal Mih. Lendovšek.

vesti“ pa si še želimo ne, da bi si smel vsak svojo vero narediti po svoji glavi in svojih željah. Človek se dostikrat goljufa: on misli, da mu govori pamet, pa mu govori le spačeno srce in poželjivost mesa. Pa tudi naša pamet ni nezmotljiva. Bodimo tedaj veseli, da imamo pravo resnico, katero nam je sam Bog razodel; človeško modrovanje o nebeških rečeh in o večnosti pa radi prepuščamo lutrovcem. Mnogi iz njih so s svojo „svobodo vesti“ že tako daleč prišli, da ničesar več ne verujejo in celo svojih otrok več ne krščujejo. Mi si take vere ne želimo; če se Dumreicherju dopade, naj gre pa v Prusijo!

Od Jezera. (V slovo gosp. župniku Val. Šumahu.) Zalostni smo Jezerčani po zgubi navdušenega, v pravem pomenu besede dobrega dušnega pastirja. Zapustil nas je dne 4. t. m. naš prečastiti gospod Valentin Šumah, kateri je v naši fari skoz 9½ let izgledno pastiroval. Bil je izvrsten pridigar, mož po božji volji v vinogradu Gospodovem, neutrudljiv in neustrašljiv v pridobivanju duš za nebeško kraljestvo, ljubeznjiv učitelj mladine in odraslih v krščanskem nauku v šoli in v cerkvi, radodaren proti ubogim, mil svartitelj tem, kateri so iz pravega pota zašli, nenadomestljiv tolažnik na smrtni postelji in zvest prijatelj in srčen rodoljub, neustrašljiv v svojemu poklicu. Upeljal nam je koj od začetka sv. misijon, Šmarnice, pobožnost svete božje glave in več bratovščin, kar pred njim nismo imeli in za kar mu srčno zahvalo izrekamo. Olepšal je farno cerkev sv. Ožbalta, še bolje pa kuracijsko sv. Andreja v Ravnem; k olepšanju je tudi sam iz svojega obilno pridejal, kar naj mu Bog povrne. Upamo, prečast. gosp. Šumah, da nas v svojem blagem spominu ohranite. On ostane v našem spominu neizbrisljiv. Vedno bomo za-nj molili in se ravnali po njegovih naukih in nasvetih, da bomo napredovali v dobrem z božjo pomočjo, da dosežemo, kar je naš cilj in konec, priti v nebeško domovino. Tolažimo se s tem, da smo dobili novega župnika č. g. Valent. Legata, kateri nam bode zanaprej pot kazal, po kateri moramo hoditi, da naše duše zveličamo. Vam pa preč. g. Val. Šumah se presrečno zahvaljujemo za vse nauke in ves trud. Št. Mihelčanom pa častitamo, da so bili tako srečni, da jim je Bog tako dobrega dušnega pastirja dal!

Iz Podsinjevesi. (Učitelji čudodelniki!) Ni dolgo od tega, da so šolski nadzorniki v šolah, ktere samo slovenski otroci obiskujejo, preiskovali, ali znajo otroci slovensko brati ali ne. Ali pa to, kar berejo, tudi razumejo (zastopijo), o tem ni bilo govora. Ravno toliko, mislim, se nihče ni zmenil za to, ali otroci tudi slovensko pisati znajo, čeravno je slovensko pisanje vsakemu Slovencu potrebno. Kak uspeh je to preiskovanje imelo, mi ni natanko znano, samo to moram reči, da učitelji, ki bi pri sedanjih uredbi otroke slovensko brati naučili, bi morali pravi čudodelniki biti. Zakaj pa? Zato, ker razun bornega slovensko-nemškega abecednika ni nobenega slovenskega berila v šoli; ne prašajte po slovenski slovnici ali pisanki! Povejte mi, gospodje nadzorniki, kako je pri nemškem pouku mogoče otroke naučiti slovensko brati in pisati brez slovenskega berila, brez slovnice in pisanke? Kdor bi to uganjko rešil, se bo prišteval največim modrijanom. V Št. Janžu, kamor zdaj naši otroci v šolo hodijo, se še naučijo slovensko brati in raz-

umevati. Na Bistrici pa ni tako, tam je slovensčina čisto zanemarjena; nemščine pa se otroci tudi naučijo. Bojimo se pa za prihodnost, ker slišimo, da pride nov učitelj v Št. Janž, o katerem ne vemo, ali zna dobro slovensko ali ne. Saj morajo vsi učitelji trobiti v nemškutarski rog; dokler se šolska postava ne prenaredi, se nam ni nadejati dobrih šol in učiteljev.

Iz Podjunske doline. (Pomagajmo si sami!) Prekoristna družba sv. Cirila in Metoda ne more uspešno delovati, dokler ima prepichele dohodke. Zato se ne smemo utruditi in snovati moramo podružnice, kjer jih še ni. Tudi v našem kraju nas čaka še mnogo dela. Velikovška okolica je velika, pa nema še nobene podružnice, ne v Tinjah, ne v Št. Petru, ne v Grebinju, ne na Rudi, ne v Djekšah. Potrebna bi bila tudi v Št. Lipšu, v Želzni Kapli, pri Jezeru, v Možici, v Kazazah. Če se ozremo po drugih dolinah, ne najdemo podružnice ne v Št. Jakobu v Rožu, ki slovi vender kot naroden kraj, ne v Rožeci, ne v Lipi pri Vrbi in nikjer v kanalski dolini. Na delo toraj, kajti brez setve ni žetve!

Iz Št. Štefana pri Zili. (Shod nemškega šulfereina.) Na praznik sladkega imena Device Marije so napravili nekteri kričači zborovanje nemškega šulfereina, in sicer ob ½ 2. uri popoldne, ravno o tem času, ko je bil v domači cerkvi blagoslov s krščanskim naukom. Da je takim častilcem nemškega šulfereina malo mar za cerkev in božje reči, je vsem bralcem „Mira“ tako že znano. Oni bi najraje videli, da bi se cerkve zaprle in duhovniki odpodili. Silno so si ti možje prizadevali, da bi zopet domače ljudstvo v svoje mreže ujeli, pa ves njih trud je bil bob ob steno; celo njih prejšnji prijatelji — slava tem možem — so jih zapustili in tako so se mogli ti nekteri kričači s tujci iz Bleiberga in Št. Mohora zabavati. Naši možje že poznajo nasledke sladkega jarma, ktere ga jim je liberalna brezverna nemškutarija na vrat obesila, ko je še ona veliki zvonec v občini nosila, in tudi vejo kak duh po taki družbi piha, v kateri se zbirajo taki, katerim je cerkev zdajna reč na svetu in kateri se le malokdaj udeležijo božje službe.

Iz Štebna pri Zili. (Letina. — Zahvalna procesija.) V letih 1887 in 1888 nam je toča vse poljske pridelke pobila. Letos pa, hvala Bogu, imeli smo prav dobro letino, žita in krme dovolj, in tudi turšica lepo zori. — V zahvalo, da nas je Bog pred točo obvaroval, napravili smo na praznik Male Gospojnice procesijo v Blače, v cerkev Device Marije. Ljudstva se je zbralo toliko, da vsi niso dobili prostora v cerkvi. Bog nas obvaruj tudi v prihodnje toče in hude ure!

Iz Podgore. (Slaba postrežba v Podgorjah.) Nedavno se nas je več iz spodnjega Roža odpravilo na starodavno Božjo pot v Podgorje. Romar pride na zaželjeni kraj utrujen, lačen in žejen, in želi za pošten denar dobiti kaj poštenega za jesti. V neki gostilnici v Podgorjah pa smo dobili tako slabo in smrdljivo kislo juho (župo), da je nobeden ni mogel jesti. Bilo nas je dvanajst, eden jo je naročil, in ko je tisti ni maral, smo jo drugi pokusili in spoznali, da ni za uživati ter odšli. Vsi pridemo za priče, če bo treba. To ni pošteno, z ubogimi romarji tako delati.* J. K.

* To menda pride od „Fortschritta“, za ktere ga se v novjšem času tudi v Podgorjah potegujejo. Op. uredništva.

Kaj dela politika.

Veliko se zdaj govori o Češki kraljevini. Tam je namreč odstopil cesarski namestnik baron Kraus, in na njegovo mesto je imenovan grof Fr. Thun. On se je nekdanj izrekel za to, naj bi se dali cesar kronati za češkega kralja. Potem bi se tudi Morava in Šlezija pridružile Češki, in Čehi bi dobili več pravic, kakor jih imajo zdaj. Nad tem so Madžari in liberalni Nemci vsi razjarjeni in prestrašeni in njih listi hudo pišejo zoper kronanje. Sicer pa je morda ves hrup nepotreben, ker še nič gotovega ni znano, kaj vlada namerava. To pa je verjetno, da si bo novi namestnik prizadeval Čeha spraviti z Nemci, po drugi strani pa Mladočehe nekoliko nazaj potlačiti. Čehi so za spravo pripravljani, toda Nemci nočejo enakih pravic, ampak tirjajo, naj bo nemški jezik povsod v veljavi, češki pa le tam, kjer je prebivalstvo češko. Radovedni smo, kako se bo stvar razmotala. Ko bi se tam poravnali narodni prepiri, potem imamo upanje, da se bojo tudi po drugih deželah. — Svitli cesar so si ogledali velike vojaške vaje v Galiciji in na Češkem, ter so bili od ljudstva povsod navdušeno pozdravljeni. Na Češkem so na češke pozdrave povsod odgovarjali v češkem jeziku, ter so s tem vsem uradnikom dali lep izgled, naj bi tudi tisti spoštovali deželne jezike! — Staročeški poslanec je v znamenitem govoru opravičil in razložil politiko Staročehov. Pri tej priliki je tudi omenil, da se v državnem zboru izdeluje postava zoper ponarejevanje jestvin (umetno in kvarno, dostikrat še zdravju škodljivo pačenje vina, piva, mleka, masla, kave itd.). Taka postava nam je res potrebna. — Pri drugi volitvi v Pazinu (Istra) je narodni kandidat Defar propadel in izvoljen je Lah dr. Lius. — Za deželnega glavarja v Istri je postavljen Lah dr. Kampiteli, za njegovega namestnika pa Hrvat dr. Dukič. — Na Moravskem se pripravljajo za občinske volitve po mestih. Čehi si dobrikajo, da bojo zmagali v več mestih, ktere so imeli do zdaj Nemci v oblasti. Tam so res čudne razmere. Slovanov je dvakrat toliko, ko Nemcev, in vendar imajo Nemci skoraj vso oblast v rokah. To pa največ zavolj tega, ker Judi vsi z Nemci vlečejo. Da se moravskim Čehom res krivica godi, vidimo iz tega, ker imajo samo 11 srednjih šol, Nemci pa, kterih je veliko manj, jih imajo 25. Že na vsakih 25.000 Nemcev pride ena srednja šola, in še le na 137.000 Čehov tudi le ena. Kaj pa poročemo še le mi koroški Slovenci?

V zunanji politiki ni kaj novega. Ruski carevič je prišel na Nemško. Tega se Nemci veselje, pa upajo, da pride še car za njim. Začeli so proti Rusom bolj prijazno pisati. Nasprotno pa se nemški listi neprenehoma utikajo v naše avstrijske zadeve in hočejo z nami že kar komandirati. Če Nemčija še enkrat zmagá, bati se je, da se bo nam Avstrijcem godilo ravno tako, kakor Bavarcem po francoski vojski. — Na Francoskem so imeli zdaj volitve za narodno zbornico. Te volitve so velikega pomena, pa kako so se končale, nam v času, ko to pišemo, še ni znano. Povedali bomo prihodnjic. Nam ne bo žal, ako bo republike konec. Republika se hvali, da brani svobodo; pa kako malo jo spoštuje, se vidi iz tega, da je učni in pravosodni minister duhovnikom pre-

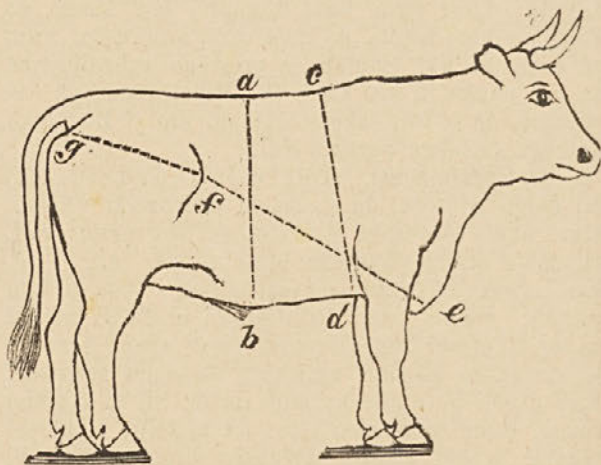
povedal, pri volitvah agitirati; učiteljem je to pa zaukazal. Seveda, učitelji so republikanci, duhovniki pa monarhisti. Vendar bi se moralo duhovnikom vsaj toliko svobode pustiti, kakor učiteljem. — Na Kreti je upor zadušen z vojaško močjo; pravijo pa, da se zdaj pripravlja punt na otokih Rhodos in Lemnos. — V Bogariji se bojda močno pripravljajo za vojsko. Ravno tako v Srbiji. Čuje se, da bomo od tam kmalu slišali nove reči. Težko, da bo kaj prida! — Na laškega ministra Krispija je v Neapolju nekdo vrigel kamen in ga precej močno ranil na glavi. Tistega človeka so prijeli in ga zdaj izprašujejo, zakaj je to storil. — Protisuženjski shod se zbere v Bruselju dne 15. oktobra.

Gospodarske stvari.

Matievičev trak,

ali način, kako brez vage spoznati težo goveje živine.

Gospod Matievič, v. kr. fin. nadkomisar v Celovcu, si je izmislil poseben trak, ki je na eni strani rudeč, na drugi črn. Na črni strani ima zarisane milimetre v številkah. Zmeriti je treba debelost in dolgost živinčeta pa le na rudeči strani. Debelost života pa ni povsod enaka: največja je, če meriš okoli trebuha, kjer se trebuh najbolj tlam približuje; najmanjša pa, če premeriš život precej za sprednjimi nogami. Vzeti pa je treba srednjo debelost. Ta bi se dobila, če bi premeril život okoli srede trebuha preko hrbta, potem pa za sprednjimi nogami, obe številki bi vkup seštel in od te skupne številke bi le polovico vzel. Za tako merjenje bi morala pa dva biti. Srednjo debelost pa lahko en sam premeri, če tako naredi: Poglej, kje je trebuh najširji, in kje bi trak čez hrbtišče šel, ako bi se potegnil okoli celega života. (Glej podobo.) Stopi na desno stran goveda in po-

loži konec traka (namreč tam, kjer je rinčica na rudeči črti) na sredo hrbtišča v tisti črti, kjer bi moral trak iti preko najširjega trebuha. Konec pritisni z levo roko na hrbet, z desno roko pa pelji trak doli do srede trebuha, tako imaš polovico najširje debelosti. Zdaj drži trak tam, kjer je segel do srede trebuha, poglej kodi bi trak čez hrbet šel, ako bi se merilo okoli života precej za sprednjimi nogami. Kjer si prej trak držal z desno roko, tam naj prime zdaj leva roka, in položi njen palec

v sredo hrbta v tisti črti precej za sprednjimi nogami. Ko leva trak zgoraj drži, naj desna trak naprej razvija in naj ga pelje navzdol, da pride do srede spodnjega života precej za sprednjimi nogami. Tako si pridejal polovici najširje debelosti še polovico najožje debelosti, in tako držiš v desni roki številko cele srednje debelosti. Tam, kjer z desnim palcem za trak držiš, poglej na rudeči strani številko in si jo zapiši.

Zdaj moraš premeriti še dolgost. Na prsih pred sprednjimi nogami boš lahko otipal (ošlatal) oprsno kost. Na sredo te kosti položi konec traka (namreč tam, kjer je rinčica na rudeči črti) in pritisni ga rahlo k životu z desnim palcem in kazalcem. Z levo roko pa pelji trak preko desne sprednje noge ravno pod členom, kjer se noga v životu pripogiba, in obračaj trakovo pot naravnost proti ledju ali vrhni kosti zadnje noge, kjer kost najbolj ven stoji. Na sredi pota obstoj in pritisni trak rahlo k životu. Zdaj naj desna roka konec traka spredaj spusti in naj prime trak tam, kjer ga je dozdej držala leva roka. Ko je leva roka oproščena, pelje trak naprej do ledja; in pred kostjo, ki najbolj ven moli, pritisni spet trak k životu. Desna zdaj spet spusti in prime za trak pred ledjem, leva pa pelje trak preko ledja pod rep, tam kjer se rep od telesa loči. Kjer držiš z levo roko za trak, najdeš na rudeči strani dolgost živinčeta. To številko si tudi zapiši. Več ti ni treba meriti. Zdaj pa vzemi srednjo debelost dvakrat, dolgost pa enkrat, in to vkup seštej. Številko, ki si jo s tem dobil, moraš pa za 721 zmanjšati, to je 721 od nje odtegniti ali proč vzeti. Številko, ki ti je zdaj ostala, poišči na rudeči strani traka. Ko si jo našel, obrni trak in na črni strani ravno nasproti boš našel številko v milimetrih, ktera ti pové, koliko kil da govedo tehtja.

Recimo, da si premeril srednjo debelost in našel 338, dolgost pa 330; zdaj računaj:

debelost	338
še enkrat debelost	338
dolgost	330
to dá 1006	
od tega proč	721
ostane 285	

Zdaj vzameš trak in poiščeš na rudeči strani številko 285; ako trak na črno obrneš, najdeš njej ravno nasproti številko 708 milimetrov, to pomeni, da je govedo 708 kil težko.

Zamoreš težo pa tudi iz glave izračunati, ako stotine izpustiš. Namesto dvakrat 338 vzameš le dvakrat 38 je 76, k temu prišteješ dolgost namesto 330 samo 30, je 106, od tega odtegneš samo 21 namesto 721, dobiš 85; k tem se zdaj prišteje 200, tako dobiš spet enako številko 285, ktera se poišče na traku.

Mesarjem in kupčevalcem goveje živine je zelo priporočati, da si kupijo ta trak; kajti vaga ali tehtnica ni povsod pri rokah, in kdor živad na oči kupi in ni v tem že dolgo skušen, se lahko go-ljufa. Take trakove prodaja gospod Franc Sadnikar, trgovec z železjem v Celovcu (Burg-gasse štey. 7.), in sicer: 3 metre dolge v mesingasti škatljici po 3 gld. 20 kr. in 5 metrov dolge po 4 gld. 20 kr.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Krajni šolski svet v Globasnici se je izrekel za sedanje nemške in liberalne šole. Globasnico smo vendar zmirom med narodne občine šteli, zato nam je ta vest nerazumljiva. Če se tako godi na zelenem lesu, kaj moremo še le od suhega pričakovati! — Strela je užgala hlev vojvodskega kmeta v Blažji vesi pri Celovcu. — V Belski kopeli pri Kapli (Bad Vellach) je bilo letos okoli 100 gostov. Priporoča se ta kopelj za take, ki so revni na krvi, ker ima eden iz peterih vrelcev mnogo železa v sebi. — Sodnik vitez Strahl je prestavljen iz Doberlevesi v Brežice na Stajersko. Dobrolski občini je podaril 1000 gld. — Ustrelil se je sodnik Schubert v Brežah. — Šoli v Št. Janžu so svitli cesar podarili 200 gld. — Veverico po zraku letečo so videli v Gospi Sveti. Splezala je namreč na vrh zvonika. Nekdo jo zapazi in po njej strelji. Veverica ni bila zadeta, pa se je zelo prestrašila in skočila v zrak, potem pa se zelo široko naredila s tem, da je vse štiri noge daleč od sebe molela; tako je še dosti počasi priplavala na tla, in ne da bi jej kaj bilo, je urno bežala v farovž, ker drugam ni vedela. Tukaj pa jo vjame pes in jo raztrga. — Umrli so č. g. Filip Kojnč, župnik na Otoku. N. v m. p.! — Zadnji čas je bilo tujecev ob Vrbskem jezeru: v Porečah 1943, v Vrbi 1337, v Krivi Vrbi 394, pri Majerniku 59, na Otoku 41, na Sekiri 126, v Loreti 80, v Ribnici 25. — Pisonosci dobili bojo revolverje v takih krajih na deželi, kjer je nevarnost. — Pogorel je Gričahar v Dvoršah. — Toča je pobila okoli Št. Ilja pri Dravi. — Pred Celovškimi porotniki so bili obsojeni: Lapovčev sin iz Radiš, ki je ubil svojega očeta, na 4 leta; neki slepar, ki je jemal aro za usnje iz neke tovarne ter denar za se spravljal, na 18 mesecev; postopač Jernej Sumper zavolj tatvine in nenravnosti na 3 leta; Albina Festin zavolj tatvine na 1 leto; Ana Male zavolj obrekovanja na 2 meseca; hlapec Lepušič zavolj posilstva na 7 let; kovač Ogriz iz Slov. Plajberga zavolj uboja na 2 leti. — „Freie Stimmen“ dokazujejo, da zamorejo kmeta le šole rešiti, seveda liberalne. Da je človek le liberalen in da nemško zna, potem mu ni treba ne jesti, ne piti! Ljudje pa pravijo, da ravno študirani kmetje najslabše gospodarijo. Kdo ima potem prav? — V Guštanju bolehalo otroci za škrlatico. — Shod, ktereja je napravila Šmihelska Ciril-Methodova podružnica dne 15. sept. v Št. Štebnu, se je prav dobro obnesel. Ljudstva se je kar trlo in kakih 50 novih udov se je dalo upisati v družbo. Šmihelski pevci in pekinje so pa izvrstno lepo peli. Vse ljudstvo je za slovensko versko šolo. — Posojilnica v Glinjah ima svoj prvi občni zbor dne 13. okt. v gostilni g. Lorenca Zablachana na Trati. — V Beljaku je bil na šest tednov ječe obsojen neki pisac, ki je kmetu obljubil mapo narediti, pa je ni naredil, čeravno je prejel že 55 gld. predplačila. — Beljaška podružnica sv. Cirila in Metoda je imela 22. sept. shod na Dravi. Poročilo prihodnjic. — Naš polk je dobil že nove puške repetirke. Rezervisti so bili poklicani, da se jih navadijo. — Srebrni križec je od cesarja dobil delavec Jože Travnik v Bajtišah, ki tam v fužinah že nad 50 let pridno in zvesto dela. — Cvetlična razstava je bila v Ce-

lovca. — Prihodnje leto bo solnce mrknilo 17. junija, in to se bo pri nas videlo od 8. ure zjutraj do dveh popoldne. — Organist Leopold Bernot v Možici nas prosi naznaniti, da ni bil on tisti, ki je v „Miru“ službe iskal, ampak njegov prednik, ki se ravno tako piše. — Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani je izdalo tudi letos koledar za slovensko duhovščino. Ker je ta koledar veliko cenejši, bogatejši, tudi trdnejši in lepši od „C. Frommes Kalender für den kath. Clerus“, bi bilo želeli, da bi vsi slovenski duhovni naročili koledar za slovensko duhovščino pri katoliški bukvarni v Ljubljani, namesto da bi segali po tujem blagu. Tudi tukaj velja: „svoji k svojim!“

Na Kranjskem. Zlato mašo so peli upokojeni župnik Anton Čibašek. — Na Brezju bojo zidali veliko, novo romarsko cerkev. Nabranih imajo v ta namen že 60.000 gld. — V Krškem, kjer se vojaki topničarji vadijo v streljanju s kanoni, je nek kmečki fant našel nabasano bombo; ko jo pa v roke prime, se bomba razleti in ga ubije. Pustite toraj take reči pri miru! — Svitli cesar so ljubljanskemu „Marijanišču“ podarili 200 gld. — Pri Trojani je neki posestnik prišel pod voz in mrtev ostal. — Blizo tam so fantje ubili svojega tovariša. — Pri Kočevju so ustrelili dva medveda. — Strela je zažgala Kastelčevo hišo v Korinji. — Strela je zapalila Pečjakov hlev v Hinjah. — Kranjska šteje po najnovejši štetvi 509.000 ljudi; lani jih je umrlo 14.468, rojenih pa je bilo 17.804; porok je bilo lani 3432. — Velik pretep je bil med fanti v Tupaličah. Kdaj bo enkrat teh surovostij konec v naši lepi domovini? — Na Dolenjskem bo letos malo dobrega vina. Poškodovala ga je strupena rosa. Poslanec Pfeifer je uložil prošnjo na vlado, naj vinogradnikom odpiše nekaj davka.

Na Štajerskem. Demantno sv. mašo so obhajali g. župnik Globočnik v Št. Jurju na Tabru. — Ptujška čitalnica obhajala je letos svojo 25 letnico. — Mesto Maribor vzame na posodo 100.000 gld. Tam mislijo zidati tudi novo poštno poslopje. Prva slovenska paralelka na Mariborskih latinskih šolah se je letos vendar le odprla. Rodoljubi, pošiljajte zdaj svoje sinove v Maribor! — Umrli sta č. g. Fr. Jančar, duhoven v zgornji Radgoni in č. g. o. Celestin Fošnar, frančiškan pri sv. Trojici. — Strela je ubila Steblovnico pri Velenju. — V Št. Ilju se je obesil 17letni kmečki sin Petrič. — Šolskim sestram v Celju so svitli cesar podarili 200 gld. — V Račjem je vlak zgrabil voz in ga na stran vrigel. Hlapec in konj sta poškodovana. — Pogorela sta v Račjem Žagovec in Veber. — Blizo Račjega je bil pretep med fanti; enega so zaklali, drugi bo težko okreval. Take novice so res sramotne za našo domovino. — Blizo Vidma je nek železniški čuvaj z oreha padel in mrtev obležal. — „Nemško društvo“ v Ptujem je vlada razpustila.

Na Primorskem. Izleta v Divačo se je udeležilo mnogo rodoljubov iz Trsta, Ljubljane in drugih krajev. Sokolci, pevcí in godci so pripomogli, da je bil národni praznik tem bolj sijajen. Izletniki so si ogledali lepo Divaško jamo. — V Istri prikazuje se pri govedih bolezen na očéh. — V morje je skočil in smrt našel Jakob Čeh iz Gorenj pri Sežani. — V Rojanu dobijo slovenski otroški vrt. Dobro! — Ravno tam se snuje slovensko pevsko društvo „Zarja“. Vrlo!

Po drugih deželah. Na Angleškem so še zmirom veliki štrajki, t. j. delavci ustavljajo delo in tirjajo večje plače. Samo v Londonu je delo ustavilo 180.000 delavcev. Vsled tega se bojo nekteri izdelki podražili. — Na Kitajskem so imeli spet strašno povodenj, kar se tam večkrat pripeti. 10.000 ljudi je bojda utonilo. — Umrli je fzm. Huyn, zvest katoličan. — V Bukovini je povodenj mnogo škode naredila. — Otroka z dvema glavama je porodila neka ženska na Reki. Otrok je zamrl že v 24 urah. — V Hercegovini živi žena 120 let stara; njena hči ima 90 let. Vlada jima je nakazala 15 gld. podpore na mesec, ker nemate ob čem živeti in ste za delo že preslabi. — V Pragi so čevljarji ustavili delo. — Šrašna nesreča se je prigodila v Antverpi. Vnela se je tovarna za smodnik in patrone ter se je s strašnim pokom razletela. 126 delavcev je bilo ubitih, okoli 200 ljudi pa ranjenih. Od smodnika pa se je vžgal tudi petrolej, ktereja je bilo tam blizo 60.000 sodov. Plamen tega gorečega petroleja je bil tako velikansk, da je švigal 200 metrov na visoko. Na gašenje ni bilo misliti. — V Salogradu imeli so nedavno deželno razstavo. — Knez Lubomirski je dal 2 milijona frankov za deško sirotišnico in 1 milijon frankov za zavod v korist zanemarjenim deklicam, oboje v Krakovem na Poljskem. Zares knežji dar! — Umrli je knez Monakovski. — V Sarajevu so blagoslovili novo stolno cerkev. Iz Ljubljane sta se k tej slavnosti podala mil. gosp. knezoškof in njegov tajnik dr. Lesar. Iz Maribora pa korarja Kosar in Orožen.

Uredništvu časnika „Mir“
v Celovcu.

Po § 19 tiskarne postave zahtevam, da se vtisnuje sledeča poprava:

V Miru dné 10. septembra 1889 št. 17, stran 157 v spisku „Od nekad“ se nahaja, da sem nedavno obiskoval šolo v Tinjah. Šolo v Tinjah pa že od 19. februarja nisem več obiskal, zatorej ni beseda „Nedavno“ čini primerna.

Ravno tako neresnična je tudi izreka, ktera si mi pripiše, da sem po koncu šolskega pouka šolarjem rekel:

„Deutsch müsst's lernen, deutsch! Deutsch ist schön, ist nobel! Windisch ist bäuerisch, ist schief!“ „Slovensko je kmečko, je grdo!“

Nikoli nisem imenoval slovenščino „Windisches Geplapper“, pa tudi nikoli nisem šolarje „Dumme Kerle“ zval.

V Velkovcu dné 20. septembra 1889.

Matija Artnak,
nadzornik.

Opomba uredništva. Kaj porečejo k temu popravku v Tinjah, tega še ne vemo, ali to pa lahko omenimo, da g. Artnak dopisa ni dobro prebral, če izraze „windisches Geplapper“ in „dumme Kerle“ sebi pripisuje. Kdo je rabil izraz „windisches Geplapper“, to dež. šolski nadzornik dobro vé.

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 8. uri zvečer v salonu gostilnice hotela „zum Sandwirth“. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico bo imela v nedeljo dné 6. oktobra 1889 ob 3. uri popoldne v „Kramarjevi“ gostilni v Hodišah svoj **shod** po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Slučajni govori in naveti. 3. Sprejem in vpisovanje udov. 4. Prizor: „Ali smem Slovenec biti?“ — Po zborovanju: deklaracije in prosta zabava. Vsi udje te družbe, kakor tudi vsi rodoljubi in oni, ki želijo pristopiti, se uljudno vabijo, da bi ta shod v prav obilnem številu počastili. *Načelnistvo.*

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medgorje, Radiše itd. bo imela v nedeljo dné 13. oktobra ob 3. uri popoldne v gostilni pri Martincu v Habru pri Medgorjah **prvi letni zbor** po sledečem redu: 1. Nagovor in pozdrav načelnikov. 2. Volitev načelnistva. 3. Razni govori. 4. Sprejemanje in vpisovanje novih udov. Po zborovanju prosta zabava. Da se zborovanja v obilnem številu udeležijo slovenski rodoljubi, udje in neudje, kateri pristopiti želijo, vabi uljudno *načelnistvo.*

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Št. Janžu v Rožni dolini

bo imela v nedeljo dné 13. oktobra 1889 ob 3. uri popoldne v prostorih Činkovčeve gostilne v Št. Janžu svoj **prvi letni zbor**. Pri lepem vremenu na vrtu. Spored: Nagovor predsednika. 2. Upisovanje novih udov. Volitev novega odbora. 4. Razni govori. 5. Prosta zabava. Prijazno povabljeni so domači in drugi zavedni Slovenci. *Odbor.*

Loterijske srečke od 21. septembra.

Linc 15 68 70 53 74

Trst 87 23 29 84 81

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	5 gld.	30 kr.
rž	4 "	20 "
ječmen	3 "	90 "
oves	2 "	20 "
hejda	5 "	— "
turšica	4 "	— "
pšeno	7 "	20 "
proso	5 "	— "
grah	— "	— "
repica	— "	75 "
fižol, rudeči . . .	4 "	60 "

Sladko seno . . .	2 gld.	40 kr.
kislo	2 "	10 "
slama	2 "	— "
meterski cent (100 kil.)		
Frišen špeh kl. —	gld.	74 kr.
maslo	1 "	— "
mast	— "	78 "
Navadni voli	100—140	gld.
pitani voli . . .	130—180	"
junci	60—80	"
krave	60—120	"
junice	40—70	"
prešički	4—12	"

Oglasila.

Kmetija na prodaj. Zidana hiša in hlev, 42 birnov posetve, 25 oralov gozda, 3 orale travnika; 42 oralov je vsega sveta. Proda se za 2700 gld. Več pove posestnik Matevž Šoter, lastnik hiše po domače Šoter v Humčah, fara Kazaze (pošta: Doberlaves).

Kdor si želi oskrbeti po ceni in trdno vezane **slovenske molitvene, učne in zabavne knjige**, obrne naj se zaupljivo do

Anton Mader-ja,

knjigotržca in knjigoveza v Pliberku na Koroškem

Vinko Čamernik,

kamnosek v Ljubljani, parne ulice šte. 9, (podružnica tik mesarskega mosta),

priporoča se prečastiti duhovščini za vsakovrstno cerkveno umetno kamnoseško delo, slavno občinstvo pa opozarja na svojo bogato zalogo prav lično izdelanih nagrobnih spomenikov. Tudi p. n. stavbenim podvzetnikom priporoča se za vsaktero stavbinsko delo. Vsako naročilo se natančno, solidno in ceno izvrši.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s

Piccoli-jevo

Esenco za želodec,

koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

(Varstvena znamka.)

Izdelovatelj jo pošilja v zaboječih po 12 steklenic za 1 gld. 26 kr.; poštno stroške trpi p. n. naročniki. — Te steklenice prodaja po 15 kr. eno na Koroškem: v Celoveu lekar Thurnwald na Novem trgu, Egger (pri angelju) v kolo-dvorskih ulicah št. 3, v Trbižu Siegel, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, in večina lekarn na

Kranjskem, Štajerskem, v Trstu, na Primorskem, na Hrvaškem, v Istriji, Dalmaciji in v Tirolih.

J. Bendik v Št. Valentinu

na Avstrijskem

priporoča svojo

redilno maščo za usnje.

Ta mast naredi usnje (leder) v čevljih, v jermenih, na vozovih itd. ne samo voljno in nerazmočljivo, ampak tudi trikrat bolj trpežno. Nadalje priporoča svojo **tinkturo za osvetljenje usnja.**

Ta daje usnju črno svetlobo, ki ne obledi. Rabi se pri najvišem dvoru in pri c. kr. vojski. Bil sem za njo že 28krat odlikovan. Svarim pa pred ponarejenimi izdelki. — Oboje prodaja v Celoveu g. Mussi, v Beljaku g. A. Ornella, v Velikovcu g. Huth, v Spod. Dravbergu g. Domingo, v Mariboru g. Hollaseck, v Celju gg. Traun in Stieger, v Ljubljani gg. Šušnik in Weber, v Gradcu g. Kroath.

I. koroški pogrebni zavod „KONKORDIJA“.

Zahvala in priporočilo.

Udano podpisani si šteje v dolžnost, najtopleje se zahvaliti visoki gospôdi, častitim somestjanom in p. n. občinstvu za dosedaj mu izkazano naklonjenost in prosí, naj se njegov zavod še zana-prej uporabi v slučajih smrti, ter obeta pošteno, uljudno in hitro postrežbo.

Slavnim društvom in korporacijam, ki so mi zaupljivo zveste ostale, se zahvalim v vsem spoštovanju ter jih zagotavljam, da si bom prizadeval, ohraniti si njih zadovoljnost.

Ker že 17 let svoj zavod sam vodim, mi ni treba najemati poslovodje ali sicer dragih služabnikov, in tako mi je mogoče, veliko ceneje na pare devati in pokopavati, o čemur se naj vsak prepričati blagovoli.

Vedno imam veliko zalogo lesenih in rudninskih rakev za otroke in odrasčene, priprostitih in lepo okrašenih, nadalje blazine, pajčolane, mrtraške obleke, vence, trakove z napisi ali brez njih, nagrobne svetilnice, križe itd. v svoji hiši v šolskih ulicah (Schulhausgasse Nr. 6), kjer se noč in dan sprejemajo smrtna naznanila.

Da se slavnemu občinstvu pot okrajša, sprejema smrtna naznanila tudi gospod **Lorene Fuchs**, čevljarški mojster v Salmovih ulicah (Salmstrasse Nr. 4). Tisti prodaja tudi lesene in rudninske rakeve iz moje zaloge.

Z vsem spoštovanjem

Anton Magometschnigg,

lastnik I. koroškega pogrebnega zavoda „CONCORDIJA“.

Pogrebni zavod „Pietät“.

Usojam si, naznaniti p. n. občinstvu, da mi je visoka c. k. koroška deželna vlada dovolila, ustanoviti zgoraj imenovani pogrebni zavod. Potrudit sem se, ta zavod tako urediti, da se bojo mrliči lepo in častno na pare pokladali in na mirodvor odvažali, in da se bo strogo gledalo na dolžno spoštljivost do mrličev.

Ko bi se kateri mojih služabnikov v tem kaj pregrešil, prosim slavno občinstvo, naj mi to precej naznani. Vedno imam veliko zalogo priprostitih in tudi najlepših rakev, lesenih in rudninskih, potem nagrobni svetilk, vencev, suhih cvetlic, trakov itd. Tudi priskrbim nagrobne spomenike, nagrobne ograje in pre-delovanje rodbinskih grobišč.

Društvom in korporacijam, ki pogrebe svojih zamrlih udov meni izročiti hočejo, dovolim znižano ceno, ako se s tem prej dogovorimo.

Iz dežele naročene lesene in rudninske rakeve razpošiljam kot „nujne pošiljatve“ z največjo hitrostjo.

Moja uradnja in prodajalnica je v Celovcu stolne ulice (Domgasse) št. 3, nasproti gostilnice pri Moserju, kjer naznanila o smrti po dnevu in po noči sprejema moj pooblaščen poslovodja gosp. **Emil Mehlhofer**, pasarski mojster.

Da se slavnemu občinstvu bolj postreže, sprejemajo smrtna naznanila tudi gosp. **Jožef Zabach** v Prodingerja hiši, kosarnske ulice št. 32; g. **Anton Schmidt**, pekovski mojster na Beljaški cesti št. 12; g. **Tomaž Rainer**, na Velikovski cesti št. 13, in **K. Reichel** na Št. Vidski cesti št. 1.

Karol Reichel, podjetnik.

Na debelo. **Kupčija s spletenimi koški.** Na drobno.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem se z dovoljenjem vis. c. k. deželne vlade pogodil z nadzorstvom pletarske šole v Železni Kapli, da bom prodajal njene izdelke. Vsled tega imam veliko zalogo raznovrstnih jersbasov in koškov, spletenih iz vrbja. Kdor si take robe naroči z opisom ali izgledkom (muštrom), mu vse oskrbim in nemudoma dopošljem; sprejemam tudi naročila za popravke v tej stroki. Da se zgoraj imenovana šola in hišna obrt povzdigne in razširi, prodajal bom njene izdelke po najnižji ceni, ter se priporočam za obilna naročila.

Karol Reichel.

Zaloga spletenih robe iz Železne Kaple je v Celovcu v stolnih ulicah (Domgasse) št. 3, nasproti Moser-jevi gostilnici.